

Diferències territorials en l'envelliment de les estructures de població: l'exemple de les comarques de l'interior de Tarragona

Arlinda GARCIA i COLL

Departament de Geografia Humana. Universitat de Barcelona

Dolores SÁNCHEZ i AGUILERA

Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional.

Universitat de Barcelona

Dos dels temes que concentren l'atenció dels estudis de població en els darrers temps en el marc europeu són, sense cap mena de dubte, l'anàlisi de les causes i conseqüències de la caiguda de la fecunditat i l'envelliment de la població. La problemàtica generada per aquests fenòmens ha ultrapassat els cercles més especialitzats, arribant a preocupar als àmbits polítics, planificadors i captant també l'interès de l'opinió pública.

Demogràficament parlant, la caiguda de la fecunditat i l'envelliment de la població són dos aspectes que estan estretament imbricats, lligats a les conseqüències que comporta la reducció de naixements sobre l'estructura per edats de la població.

En aquest sentit, l'Europa Occidental ha entrat en un procés de lent però progressiu envelliment de la seva població, o, el que és el mateix, pateix una disminució del percentatge de joves i un augment de majors de 65 anys, canvis estructurals dels que Catalunya és un clar exponent.

Tanmateix, l'origen de l'envelliment de la població cal buscar-lo tant en el descens de la fecunditat, que ha donat lloc a un «envelliment per la base» (ja que la reducció del grup jove incrementa el pes relatiu de la població vella) com en l'allargament de l'esperança de vida, que comporta un «envelliment pel capcer» (que significa l'arribada de més efectius a les edats avançades i que, a més, aquests visquin més anys).

Malgrat que aquest procés sigui identificable a nivell global, cal remarcar que l'envelliment de la població no afecta per igual a totes les unitats territorials que es poden identificar (països, regions, comarques, municipis...), sinó que la incidència diferencial dels dos factors assenyalats dona lloc a una diversitat de situacions entre les que es destaquen aquelles zones que han experimentat un drenatge més intens de població. L'explicació és lògica, donat que el segment de la població més afectat per la migració és el d'adults-joves, cosa que fa que les àrees emigratòries pateixin una pèrdua de capacitat reproductora que afecta negativament la seva estructura per edats.

És per aquesta raó que envelliment i regressió demogràfica són conceptes que acostumen a anar associats en els estudis sobre les àrees rurals. Ambdós fenòmens són resultat directe de l'èxode rural i de la conseqüent redistribució de la població, que passa de les àrees rurals a concentrar-se en les àrees urbanes, comportant el des poblament de les primeres.

En el cas de Catalunya, el procés d'èxode rural és una constant des de la segona meitat del segle XIX, si bé en les darreres dècades aquests moviments camp-ciutat s'han alentit per la pèrdua de poder d'atracció dels focus tradicionals —sobretot Barcelona— així com a l'esgotament del potencial migratori. Aquesta evolució diferencial es reflecteix en el temps en la identificació de dues situacions respecte a l'envelliment estructural, que a la vegada es tradueixen en dos àmbits territorials com són la franja litoral de Catalunya, molt menys envellida gràcies a l'efecte positiu de les migracions, contraposada a la zona interior, on les proporcions de persones més grans de 65 anys superen els nivells de les litorals.

Les comarques catalanes, amb un procés d'envelliment més accentuat s'agrupen en dos conjunts: les pirenaïques (Pallars Jussà i Sobirà, Alta Ribagorça i Cerdanya) i les de l'interior de Tarragona (Conca de Barberà, Priorat, Ribera d'Ebre i Terra Alta). En els estudis realitzats sobre les comarques catalanes (Farré, 1989; Mendizábal, 1987; Pujadas, 1990) s'identifiquen aquests dos conjunts geogràfics amb una població notablement envellida que es caracteritzen a més per un assentament en petits nuclis i una elevada proporció d'actius agraris.

Malgrat aquest fet, és evident que no tots els municipis presenten una situació homogènia, tot detectant-se disparitats que permeten la diferenciació espacial dels processos d'envelliment.

L'objecte d'aquest treball s'emmarca en aquest context, analitzant el fenomen de l'envelliment a partir de la consideració de les seves diverses manifestacions estructurals en els municipis que conformen les comarques de l'interior de Tarragona, constatant-se aspectes no tan sols aplicables a l'àmbit del nostre estudi, sinó generalitzables a àrees similars, al mateix temps que s'apunten qüestions a tenir en compte en els estudis de població relatius al tema de l'envelliment.

La unitat d'anàlisi és el municipi, ja que aquesta permet eliminar la distorsió que representa l'existència de grans nuclis dins del conjunt comarcal, a la vegada que possibilita el reconeixement d'àrees multimunicipals amb trets similars. Cal aclarir que en el període estudiat les comarques han modificat els seus termes administratius i que a l'últim cens de població (1991) s'havia afegit un nou municipi a la Conca de Barberà, Vallfogona de Riucorb, en tant que el Priorat perdia el de l'Arbolí, que passava al Baix Camp. Aquestes modificacions no s'han considerat per tal de fer la sèrie comparativa respectant la definició comarcal anterior.

La principal font utilitzada és el cens de població de 1991, complementada amb els padrons municipals d'habitants de 1975 i 1986, així com el cens de 1981.

Previ a l'estudi de la situació estructural s'analitza l'evolució demogràfica, des de finals del segle XIX fins els nostres dies, amb especial atenció a la trajectòria municipal de 1975 a 1991, a fi de contextualitzar el moment analitzat i confirmar si l'esquema causal que es formula en general, és vàlid en el cas de les comarques de l'interior de Tarragona. Més tard s'incidirà en la diversitat estructural des de diferents òptiques mitjançant els indicadors més representatius que permeten abordar el tema d'estudi.

L'evolució de la població

La Conca de Barberà, el Priorat, Ribera d'Ebre i Terra Alta són les comarques de Tarragona caracteritzades per la seva disposició seguint la Serralada Prelitoral i per la manca de sortida al mar, fet que les diferencia de les seves veïnes, que gràcies al seu caràcter coster han pogut desenvolupar la seva economia basant-se en el sector turístic.

Si analitzem l'evolució de la seva població des de la segona meitat del segle XIX fins avui en dia, s'aprecia una tendència general cap al decreixement de la població —vegeu el quadre 1— si bé es pot assenyalar l'existència de dues pautes distintes.

Per un costat, destaca el comportament del Priorat i de la Conca de Barberà, comarques que assoleixen el seu màxim poblacional en el 1887, coincidint amb el moment més important d'expansió del conreu de la vinya. A finals de segle, la fil·loxera (Margalef i Tàsiar, 1985) desencadena una crisi econòmica que es tradueix en una inversió de la tendència creixent de la població, iniciant-se un procés de regressió pràcticament continu que roman vigent fins els nostres dies. Com a resultat d'aquesta davallada demogràfica, la Conca de Barberà redueix els efectius en gairebé un 40% respecte a la seva població al 1860 (figura 1).

Més espectacular és encara el cas del Priorat, on les pèrdues en relació al 1860 són de prop d'un 65%, ja que no hi ha alternatives a l'agricultura, en ser pràcticament nul·la la presència de l'activitat industrial.

En contraposició a aquestes comarques, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta mantenen un creixement positiu de la població des de la segona meitat del segle XIX fins 1920, moment en que arriben al seu màxim poblacional. A partir d'aquest any, ambdues inicien un procés de decreixement, més accentuat en el cas de la Terra Alta, que la condueix a situar-se per sota del nivell de partida des de 1960. L'especialització en una agricultura de secà amb l'única alternativa de petites indústries relacionades amb la producció i comercialització del vi, no són activitats suficientment dinàmiques com per evitar la sortida d'un important volum de població.

Una mica diferent és l'evolució experimentada per la Ribera d'Ebre en les darreres dècades, gràcies a que la construcció de les centrals hidroelèctriques (Flix i Riba-Roja) i de les centrals nuclears d'Ascó, conjuntament amb una major dinamització industrial; aquests fets frenen l'èxode cap a d'altres àrees, amb la creació d'expectatives econòmiques al marge de les agrícoles, fenomen que no es produeix ni al Priorat ni a la Terra Alta i de forma molt menys intensa a la Conca de Barberà.

Realitzant una anàlisi més acurada del període 1975-1991 (quadre 2) a partir de la taxa de creixement anual acumulatiu ($r\%$), els resultats denoten que el Priorat és la comarca amb pèrdues poblacionals més grans ($r\% = -1,01$); Ribera d'Ebre i Terra Alta tenen minves moderades ($-0,36\%$ i $-0,51$ respectivament) i la Conca de Barberà presenta un lleuger decreixement ($-0,14\%$).

No obstant, l'evolució en els darrers quinquennis (1975-81, 1981-86 i 1986-91) és força desigual en les comarques estudiades, amb contínues alternàncies de signe i variacions del ritme de creixement. Aquest és per exemple el cas de la Conca de Barberà, comarca que aconsegueix aturar el descens de població manifestat en el període 1975-1981 en el següent quinquenni. Montblanc i l'Espluga de Francolí mantenen en aquests períodes un augment de la seva població, mentre que els canvis de signe en el creixement es manifesten en els municipis de Vallclara, Savallà del Comtat, Santa Perpètua de Gaià, les Piles i Barberà de la Conca, que passen ara a tenir guanys de població, que encara que en matèria d'efectius reals siguin petits, són prou significatius al trencar la inèrcia regressiva. No obstant, aquest canvi no assoleix una continuïtat en el temps: en el període 1986-91, el conjunt comarcal retroba el signe negatiu, destacant el cas de l'Espluga de Francolí —segurament relacionat amb l'efecte de la crisi d'una important indústria alimentària local— restant com a municipis amb guanys els de Llorac, les Piles i Montblanc. Aquest últim és l'únic municipi de les quatre comarques estudiades amb creixement positiu durant els quinze anys que van de 1975 a 1991.

La Ribera d'Ebre experimenta un comportament inicialment oposat al de la Conca de Barberà, i passa de tenir un creixement positiu de la població en el període 1975-81 a un de signe negatiu en el següent quinquenni, que, a més, supera l'1% i afecta a tots els seus municipis, fins i tot a Flix, Ascó, Móra la Nova i Móra d'Ebre. Les pèrdues més importants es localitzen a Ascó, Torre de l'Espanyol, Vinebre i Riba-roja d'Ebre, fet que mostra la possible incidència de la finalització de la construcció de les centrals nuclears (Ascó I i Ascó II), que durant una bona part de l'evolució recent s'havien convertit en principal centre d'ocupació de la comarca. Finalment, en el darrer quinquenni, la Ribera d'Ebre frena el seu ritme de decreixement una vegada s'ha superat l'impacte conjuntural del període anterior encara que només la capital comarcal i Flix experimenten guanys poblacionals minsos.

Per la seva part, el Priorat i la Terra Alta presenten els perfils evolutius més negatius; la primera, per les altes i contínues taxes de decreixement que assoleix, mentre que la segona, també sempre negativa, pel procés d'intensificació dels seus decrements. Així, el Priorat aconsegueix reduir el ritme del decreixement en el període 1981-86 respecte a l'inicial, però aquest torna a disparar-se en l'etapa 1986-91, situant-se ara de nou amb una taxa superior al 1%. A nivell municipal només la Morera de Montsant, la Torre de Fontaubella i Falset mostren increments puntuals, a més de l'Arbolí, municipi que des de 1990 pertany a la comarca del Baix Camp.

Finalment, Terra Alta presenta una clara progressió en les seves taxes negatives, que a nivell municipal significa una entrada en regressió demogràfica dels municipis tradicionalment més dinàmics com eren Gandesa i el Pinell de Brai. Molt significatiu és el fet que cap municipi manifesta un augment de població en el darrer quinquenni, essent únicament Caseres el que es presenta amb taxes positives al llarg del període d'estudi.

Cal assenyalar que l'etapa 1986-91 és el primer període en el que les quatre comarques estudiades coincideixen amb un creixement de signe negatiu, si bé amb intensitat diferenciada, situant-se en un ventall que oscil·la entre -0,42% i -1,14%. Si en etapes anteriors l'explicació causal se centrava en la dinàmica emigratòria d'aquestes comarques, en el període més recent cal buscar-la també en el procés d'afebliment del creixement natural, on l'envelliment de la població afavoreix un increment de la mortalitat i una disminució de la natalitat. La combinació d'ambdós elements dona com a resultat una dinàmica regressiva que difícilment pot canviar de tendència.

Atenent a les taxes de creixement anual acumulatiu —mapa 2— cal diferenciar tres grups de municipis:

1) *Municipis amb pèrdues accentuades*, és a dir, amb taxes superiors a -1,5%. Representa un 21% del total de municipis. Geogràficament, els dos grans focus principals són els formats per Forés, Passanat, Pira, Rocafort de Queralt, Savallà del Comtat i Solivella, al nord-oest de la Conca de Barberà i la zona oest del Priorat (Bellmunt, la Bisbal de Falset, la Figuera, Gratallops, el Lloar, Torroja del Priorat i la Vilella Alta i Baixa). Es tracta, en general, de petits nuclis agrícoles de muntanya, de tradició vitivinícola (especialment les segones) o d'agricultura de secà (cerealístiques com en la primera). Aquest gran focus cal afegir els casos aïllats de Ribera-roja d'Ebre (Ribera) i Prat de Comte (Terra Alta).

2) *Municipis amb pèrdues moderades*, és a dir, amb taxes entre 0 i 1,5%. Representen la majoria dels municipis, ja que són 51 dels 75 municipis. Acostumen a ser continuacions dels focus abans identificats, ocupant la pràctica totalitat de la Terra Alta i la Ribera d'Ebre. Són aquells municipis menys dinàmics que es troben en una fase de transició.

3) *Municipis amb creixement demogràfic*. Aquest grup equival a una minoria dels municipis (només 8 de 75). En general, són municipis que han aconseguit atreure o retenir la població, com la Morera de Montsant, Caseres o Vallclara, bé per la seva funció administrativa (capitals de comarca com Montblanc i Móra d'Ebre), bé per la seva funció econòmica industrial (l'Espluga de Francolí o Flix). Cas apart és el de l'Arbolí, amb una taxa de creixement ràpida que en realitat és fictícia, ja que es correspon a l'existència d'un campament militar dins del seu terme municipal.

Les diferències internes comarcals més importants es donen a la Conca de Barberà, on pel període 1975-1991 tenen un creixement positiu els municipis de l'Espluga de Francolí, Montblanc i Vallclara, situació que contrasta amb les veïnes de Savallà del Comtat o Passanant, les quals manifesten forts decreixements. Un cas semblant passa en la Terra Alta on Prat del Comte i Bot decreixen a un ritme ràpid, mentre que Caseres incrementa la seva població.

La Ribera d'Ebre i el Priorat mostren situacions internes més homogènies amb lentes reduccions generalitzades per a la primera (excepte per a Flix i Móra d'Ebre), i ràpides minves en el segon cas (excepte a l'Arbolí i la Morera de Montsant). La causa que explica el decreixement generalitzat és la persistència de les migracions, que es nodreixen d'adults joves, especialment dones, fet que ha conduït a una situació regressiva pel doble efecte de pèrdua d'efectius i de capacitat reproductora. Aquest fenomen es manifesta en l'extensió d'un creixement natural de signe negatiu que al Priorat i la Terra Alta es produeix des de

1975 i en la Conca de Barberà des de meitat de la dècada dels 80. L'única comarca que roman amb un creixement natural positiu, si bé cada vegada més petit, és la Ribera d'Ebre, a causa d'un menor impacte de l'emigració. Tanmateix aquest impacte és més notori als municipis amb economies menys diversificades, que acostumen a coincidir amb els més agraris i més envellits.

Característiques estructurals de la població

Les característiques estructurals de la població al 1991 es resumeixen en les corresponents piràmides, ubicades territorialment en el mapa 3. Les referides als totals comarcals comparteixen una morfologia comú: reducció accentuada de la base (0-9 anys) i dels grups compresos entre les edats 35 i 55 anys —produït per l'emigració i el dèficit de naixements de la postguerra (grup 50-54)— i un eixamplament pronunciat del capcer (entre els grups de 60 i més anys). Les piràmides resultants són representatives de poblacions madures amb clars signes d'envelliment, com a conseqüència de la caiguda de la fecunditat, l'emigració massiva d'adults joves i l'allargament de l'esperança de vida, tres factors que, conjugats, donen lloc a un envelliment estructural.

De la comparació de les quatre piràmides del mapa 3 es desprèn que els casos més confrontats són la Ribera d'Ebre, amb una morfologia més jove i la Terra Alta, amb un capcer sobrecarregat. No obstant, és la piràmide del Priorat la que apareix més afectada per la restricció recent de la fecunditat, així com per un estrenyiment notori en les edats 40-59 anys.

Les piràmides de les capitals comarcals són, en conjunt, més joves que les anteriors, pel fet d'un major pes relatiu de joves i adults-joves, situació que contrasta clarament amb les restes comarcals, les quals mostren la tendència verificada pels totals comarcals, si bé accentuen els trets d'envelliment amb un engrossiment del capcer i una manca d'adults que, sens dubte, afecta també a la base.

Una variable que resulta significativa en l'estructura per edat i sexe és la grandària de la població, segons es constata mitjançant la figura 3. Així, a mesura que es redueix la grandària del municipi, augmenta la proporció de vells i disminueix la de joves. Les diferències més notables es troben en la base i el capcer, mentre que les edats centrals comparteixen una pèrdua d'efectius que suposa una reducció del seu pes relatiu en el conjunt de l'estructura, derivat de la seva participació en el procés emigratori.

La comparació de les piràmides de població posa de manifest la crítica situació en que es troben els municipis de població inferior als 500 habitants, ja que aquests presenten una sobrecàrrega d'efectius vells i adults-vells, essent el cas més extrem el de la Conca de Barberà rural (30% de vells) que es contraposa, per exemple, al de la Ribera d'Ebre urbana amb gairebé la meitat de proporció de majors de 65 anys.

Pel que fa als municipis, l'anàlisi dels grans grups d'edat (quadre 2) i la cartografia dels més significatius (joves i vells, mapes 3 i 4, respectivament) permet una primera aproximació a la realitat estructural a una escala de desagregació espacial més detallada.

Ambdós mapes són cara i creu de una mateixa realitat definida per una coincidència sobre l'espai d'uns baixos percentatges de joves i d'unes elevades proporcions de vells. Aquesta situació és la que apareix a la major part dels municipis excepte a la franja oest de Ribera d'Ebre i el sud de la Conca de Barberà, àrees que presenten estructures més equilibrades.

Si prenem com a referència la classificació de Paillat i Parant (1980) respecte l'envelliment estructural, en el 1991 cap dels municipis estudiats entrarien dins de la categoria de «joves» (< 16% vells). Com municipis «en transició» (16-19 %) apareixen solament Montblanc i les Piles (Conca de Barberà), els Guiamets i Falset (Priorat), Flix, Móra la Nova i Móra d'Ebre (Ribera d'Ebre) i Gandesa (Terra Alta). Els grups de municipis «vells» i sobretot els «molt vells» tenen una gran relevància, ja que un 89% de les unitats analitzades supera el 20% de població més gran de 65 anys.

Pel que fa a les comarques, la Ribera d'Ebre i la Conca de Barberà estarien dins de les àrees velles en superar el llindar del 20% de població major de 65 anys. Comparant aquesta situació amb la presentada en el 1986, és evident el procés d'envelliment global experimentat especialment a la Ribera d'Ebre i a la Conca de Barberà, que eren llavors àrees en transició.

Un altre exponent del grau d'envelliment és la proporció de més grans de 75 anys (quadre 3), grup significatiu en estar considerat com a límit biològic (García Ballesteros, 1989) a partir del qual el deteriorament de les condicions físiques suposa més necessitats d'atencions sanitàries. En aquestes comarques, el component de majors de 75 anys és molt nombros, amb una mitjana superior al 10%, superant-se el 20% a Prat del Compte, Savallà del Comtat, Conesa, la Vilella Baixa, Vilanova de Prades, el Molar i Caseres, municipis que contrasten amb l'Arbolí, Senan, Gandesa, Vimbodí, Garcia, Montblanc, Móra la Nova i Móra d'Ebre, tots per sota del 7%. De nou destaca el cas del Priorat, on gairebé un 12% de la seva població és major de 75 anys, apropant-se al 14% de població jove de la comarca.

L'índex de Dependència (ID) —quadre 3— no mostra grans contrastos per municipis, en compensar-se la manca d'inactius joves amb la presència d'inactius vells. En canvi, l'índex de Vellesa (IV) i l'índex de Dependència Vells (IDV), depuren la informació anterior i ofereixen la cartografia més clara del procés d'envelliment d'aquestes comarques. Els resultats obtinguts són molt alts, encara que amb una gran dispersió dels índexs. Els valors més acusats se situen en general a les àrees més rurals i, en particular al Priorat i la Terra Alta, comarques més envellides i amb menys diferències internes.

L'anàlisi de l'índex de Vellesa per municipis —mapa 5— mostra que si bé els resultats globals són majoritàriament força elevats —per sobre dels 100 vells per cada 100 joves— es distingeixen dos focus envellits que es desmarquen per sobre de la resta. Aquests són la pràctica totalitat del Priorat (Bellmunt, Vallclara, el Masroig, la Figuera, Vilella Baixa i Prat del Compte com a màxims exponents) i nord de la Conca de Barberà (Conesa, Forés, Rocafort de Queralt, Passanant i Vilaverd). Com a àrees de transició apareixen en el sud de la Ribera d'Ebre i Terra Alta i zones més joves (nord de Ribera d'Ebre i sud de la Conca de Barberà) que coincideixen amb els municipis de més dinamisme econòmic. Així, el nord-oest de la Conca de Barberà format pels municipis de Conesa, Savallà del Comtat, Forés, Rocafort de Queralt, Solivella, Vilanova de Prades, Vilaverd, la part central del Priorat conformat per Bellmunt, la Figuera, el Lloar, el Molar, la Morera de Montsant, Torroja i Vilella Baixa són els principals focus, a més de Caseres, Prat de Comte i Arnes en la Terra Alta o Palma d'Ebre dins de la Ribera d'Ebre.

El càlcul d'aquests mateixos indicadors segons la grandària dels municipis mostra la relació directa que existeix entre les dues variables —veure quadre 4—. Així per exemple, l'índex de Vellesa dels municipis més petits gairebé triplica els dels més grans, mentre que l'índex de Dependència dels municipis de menys de 500 habitants duplica el del municipis de més de 5.000 habitants. Per tant, tal com ja mostraven les piràmides segons grandària del municipi, existeix una relació inversa entre envelliment i grandària poblacional del municipi.

Com a contrapunt d'aquesta diferenciació espacial de l'envelliment, cal considerar la distribució de la població major de 65 anys en termes absoluts, doncs la seva localització difereix radicalment de l'estructura presentada. D'aquesta manera, es constata la concentració d'efectius vells en els municipis més grans, tal com mostra el mapa 6. Aquesta matisació, encara que lògica donat que les majors bosses absolutes de vells se situen en el municipis més poblats, és significativa ja que té importants repercussions a l'hora de planificar i assignar serveis socials, especialment sanitaris. Així, Montblanc, l'Espluga de Francolí i Flix juntament amb Santa Coloma de Queralt, Falset i Móra d'Ebre són els municipis amb major nombre absolut de població vella.

En darrer lloc, queda clar que l'índex de Dependència i l'índex de Càrrega Maternal aporten una informació complementària en matèria estructural, però no de l'envelliment expressament, doncs en aquests indicadors es deixa sentir clarament el pes de la població jove i adulta.

Finalment, cal reflexionar sobre les conseqüències directes i indirectes de l'envelliment. Entre els efectes negatius assenyalats per diferents estudis es troben l'augment de la dependència entesa com un increment de les despeses en prestacions econòmiques i atencions socio-sanitàries i l'increment de la càrrega fiscal pel manteniment de les prestacions socials als nivells actuals. Igualment, preocupa la disminució de la població activa, que pot conduir a l'abandonament de les activitats econòmiques fins ara en funcionament, alhora que l'augment de les minusvalies, discapacitats i disfuncions (Collado, 1989) i la reducció de la grandària de les llars, augment dels «solitaris» agreujada pel desequilibri de la relació de masculinitat, lligada a l'esperança de vida més llarga de les dones.

Tots aquests factors deixen una porta oberta a una sèrie de necessitats que hauran de tenir resposta des de diferents sectors de la societat, de l'administració i també dels especialistes que facin un apropament a l'envelliment des de qualsevol de les disciplines que conflueixen en el tema.

Conclusions

En general, s'han identificat dos trets comuns en les quatre comarques de l'interior de Tarragona, encara que matisables en intensitat segons l'escala d'anàlisi. Aquestes són:

- pèrdua generalitzada de població, alentida durant el període 1975-1986.
- procés d'envelliment de les estructures demogràfiques per la base i el capcer, com a conseqüència de l'èxode rural i les seves repercussions sobre la fecunditat.

Pel que fa als municipis, l'anàlisi confirma l'existència de diferències estructurals que dona lloc a una identificació territorial de les àrees segons els seu grau d'envelliment.

Així, cal distingir entre:

- àrees molt envellides, que inclouen quasi tot el Priorat i el nord de la Conca de Barberà;
- àrees de transició en el sud de la Ribera d'Ebre i Terra Alta;
- àrees més joves (capitals de comarca i municipis dinàmics des del punt de vista econòmic).

En definitiva, s'ha constatat la utilitat d'estudis a nivell «micro» per tal de perfilar millor la problemàtica dels canvis estructurals de la població, especialment en la comarca de la Conca de Barberà, on les diferències són més grans. Igualment, ha quedat palès l'interès dels diferents indicadors estructurals, que permeten acotar territorialment la problemàtica en zones que no concideixen amb cap altra unitat, a la vegada que introdueixen matisos sobre la situació. Per tant, es fa possible una zonificació de l'àrea d'estudi d'acord amb la situació estructural de la seva població.

Aquestes diferències territorials s'han de tenir presents en qualsevol tipus d'iniciativa futura amb pretensions de reequilibri territorial i planificació de serveis sanitaris i socials. Si aquesta tendència es manté, tal com apunten les dades de 1991, en aquestes àrees es pot generalitzar la situació d'abandonament, amb efectes de difícil reversibilitat.

Bibliografia

- ABELLÁN, A.; RODRÍGUEZ, V. (1989): «Proceso de envejecimiento de la población española» en *Análisis del desarrollo de la población española en el período 1970-1986*. Madrid: Síntesis. pp. 357-363.
- ABELLÁN, A. (1992): *Una España que envejece*. Huelva: Universidad Hispanoamericana Santa María de la Rábida.
- ALBENTOSA, L. (1981): «Proceso de desertización y desorganización social de una comarca agraria regresiva: El Priorat». *Tarraco*, vol. 2.
- COLLADO, A. (1989): «Efectos no deseados del proceso de envejecimiento de la sociedad española». *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, n° 48, pp. 199-209.
- FARRÉ, M. (1989): «Factores demográficos de l'envelliment a Catalunya». *Papers de Demografia*, n° 24. Bellaterra: Centre d'Estudis Demogràfics.
- GARCÍA BALLESTEROS, A. (1989): «Cambios estructurales de la población española» en *Análisis del desarrollo de la población española en el período 1970-1986*. Madrid: Síntesis. pp. 283-294.
- GRAU, J.J. (1993): *La Terra Alta. Estructures productives i evolució social*. Barcelona: Caixa de Catalunya.
- JOUVENEL, H. de (1989): «Le vieillissement démographique en Europe». *Futuribles*, n° 129-130. pp. 53-113.
- LÓPEZ, D., coordinador (1991): *La Conca de Barberà. Territori, població i activitats econòmiques*. Barcelona: Caixa de Catalunya.
- LORIAUX, M. (1991): «Le vieillissement de la société européenne: un enjeu pour l'éternité?». *Human Resources in Europe at the dawn of the 21st century*. Luxembourg: Eurostat.

- MARGALEF, J.; TASIAS, J. (1985): *El Priorat. Anàlisi d'una crisi productiva*. Barcelona: Caixa de Catalunya.
- MENDIZÁBAL, E.; DEVOLDER, D.; PUJADAS, I.; CABRÉ, A. (1987): «Estudi demogràfic del territori de muntanya a Catalunya». *Papers de Demografia*, n° 18 i 19. Bellaterra: Centre d'Estudis Demogràfics.
- MENDIZÁBAL, E. (1987): «Un exemple de sobre-envelliment: la població de muntanya catalana». *Papers de Demografia*, n° 28. Bellaterra: Centre d'Estudis Demogràfics.
- PAILLAT, P.; PARANT, A. (1980): *Le vieillissement de la campagne française*. París: INED-PUF.
- PÉREZ DÍAZ, J.; CABRÉ, A. (1992): «Geografía del envejecimiento demográfico. Cataluña 1986-2006». *Papers de Demografia*, n° 70. Bellaterra: Centre d'Estudis Demogràfics.
- PUJADAS, I. (1990): «El envejecimiento de la población de Catalunya: factores demográficos y geográficos». *Papers de Demografia*, n° 40. Bellaterra: Centre d'Estudis Demogràfics.
- SÁNCHEZ, E. (1993): «El envejecimiento demográfico en Catalunya, 1991-2026». *Inmigración extranjera y planificación demográfica en España*. La Laguna: Dept. de Geografía de la Universidad de la Laguna-Grupo de Población de la AGE. pp. 351-357.
- SORRIBES, J.; GRAU, J.J. (1989): *La Ribera d'Ebre. Transformacions socio-econòmiques i perspectives de futur*. Barcelona. Caixa de Catalunya.

Quadre 1
Evolució de la població (1860-1986)

Any	Conca de Barberà	Priorat	Ribera d'Ebre	Terra Alta	Total
1860	29.668	25.496	25.465	17.468	98.097
1877	28.306	25.355	26.753	19.357	99.771
1887	30.106	27.958	27.628	20.989	106.681
1900	27.520	23.150	29.891	22.932	103.493
1910	26.233	22.494	29.321	22.789	100.837
1920	26.008	24.121	30.349	23.365	103.843
1930	25.225	18.459	27.362	21.435	92.481
1940	22.656	15.843	24.420	17.571	80.490
1950	22.348	14.828	26.050	18.525	81.751
1960	20.131	14.331	27.647	16.141	78.250
1975	18.283	11.202	24.327	13.983	67.795
1981	18.140	10.529	24.984	13.732	67.385
1986	18.279	10.161	23.638	13.443	65.521
1991	17.819	9.066	22.734	12.556	62.175

Evolució de la població en base 100 (1860=100)

Any	Conca de Barberà	Priorat	Ribera d'Ebre	Terra Alta	Total
1860	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
1877	95,41	99,45	105,06	110,81	101,71
1887	101,48	109,66	108,49	120,16	108,75
1900	92,76	90,80	117,38	131,28	105,50
1910	88,42	88,23	115,14	130,46	102,79
1920	87,66	94,61	119,18	133,76	105,86
1930	85,02	72,40	107,45	122,71	94,28
1940	76,37	62,14	95,90	100,59	82,05
1950	75,33	58,16	102,30	106,05	83,34
1960	67,85	56,21	108,57	92,40	79,77
1975	61,63	43,94	95,53	80,05	69,11
1981	61,14	41,30	98,11	78,61	68,69
1986	61,61	39,85	92,83	76,96	66,79
1991	60,06	35,56	89,28	71,88	63,38

Taxes de creixement anual acumulatiu (r %)

Període	Conca de Barberà	Priorat	Ribera d'Ebre	Terra Alta	Total
1860-77	-0,2761	-0,0326	0,2907	0,6058	0,0996
1877-87	0,6184	0,9821	0,3223	0,8127	0,6719
1887-00	-0,6885	-1,4411	0,6074	0,6834	-0,2331
1900-10	-0,4778	-0,2870	-0,1923	-0,0625	-0,2596
1910-20	-0,0861	0,7008	0,3452	0,2499	0,2942
1920-30	-0,3052	-2,6398	-1,0307	-0,8584	-1,1521
1930-40	-1,0684	-1,5166	-1,1311	-1,9681	-1,3791
1940-50	-0,1368	-0,6599	0,6482	0,5301	0,1556
1950-60	-1,0393	-0,3403	0,5968	-1,3681	-0,4367
1960-75	-0,6399	-1,6288	-0,8492	-0,9522	-0,9516
1975-81	-0,1569	-1,2315	0,5344	-0,3616	-0,1212
1981-86	0,1528	-0,7090	-1,1015	-0,4245	-0,5595
1986-91	-0,5085	-2,2547	-0,7768	-1,3559	-1,0429

Font: J. Iglésies Fort: «El movimiento demográfico en Cataluña durante los últimos cien años». Censos de 1960, 1981 i 1991. Padróns de 1975 i 1986. Elaboració pròpia.

Quadre 2
Evolució municipal de la població (1975-1991)

Comarca	Població				Taxa creixement anual (%)			
	1975	1981	1986	1991	1975-81	1981-86	1986-91	1975-91
Conca de Barberà								
Barberà de la Conca	520	438	440	424	-3,37	0,09	-0,74	-1,35
Blancafort	491	435	422	398	-2,39	-0,60	-1,16	-1,39
Conesa	144	145	137	121	0,14	-1,13	-2,45	-1,15
L'Espuga de Francolí	3.333	3.507	3.696	3.605	1,02	1,06	-0,50	0,52
Forès	76	71	64	60	-1,35	-2,05	-1,28	-1,56
Llorac	116	100	99	104	-2,92	-0,20	0,99	-0,73
Montblanc	5.014	5.291	5.643	5.750	1,08	1,30	0,38	0,92
Passanant	266	232	213	194	-2,70	-1,69	-1,85	-2,08
Les Piles	139	126	132	134	-1,94	0,93	0,30	-0,24
Pira	397	382	347	312	-0,77	-1,90	-2,10	-1,59
Rocafort de Queralt	333	309	277	264	-1,48	-2,16	-0,96	-1,54
Santa Coloma de Queralt	2.815	2.743	2.618	2.542	-0,52	-0,93	-0,59	-0,68
Santa Perpètua de Gaià	111	93	123	110	-3,48	5,75	-2,21	-0,06
Sarral	1.551	1.466	1.409	1.361	-1,12	-0,79	-0,69	-0,87
Savallà del Comtat	79	58	62	56	-5,99	1,34	-2,02	-2,27
Senan	33	31	28	27	-1,24	-2,02	-0,72	-1,33
Solivella	907	851	748	714	-1,27	-2,55	-0,93	-1,58
Valleclara	97	80	109	100	-3,78	6,38	-1,71	0,20
Vilanova de Prades	187	165	163	162	-2,47	-0,24	-0,12	-0,95
Vilaverd	455	413	387	366	-1,92	-1,29	-1,11	-1,44
Vimodó	1.219	1.204	1.162	1.095	-0,25	-0,71	-1,18	-0,71
Total Conca de Barberà	18.283	18.140	18.279	17.899	-0,16	0,15	-0,42	-0,14

Comarca	Població				Taxa creixement anual (%)			
	1975	1981	1986	1991	1975-81	1981-86	1986-91	1975-91
Priorat								
Arbolí	109	98	130	138	-2,11	5,81	1,20	1,59
Bellmunt del Priorat	481	374	340	313	-4,91	-1,89	-1,64	-2,82
La Bisbal de Falset	388	328	312	266	-3,30	-1,00	-3,14	-2,49
Cabacés	418	366	366	353	-2,62	0,00	-0,72	-1,12
Capçanes	467	465	438	415	-0,09	-1,19	-1,07	-0,78
Cornudella de Montsant	1.023	980	951	859	-0,86	-0,60	-2,01	-1,16
Falset	2.644	2.647	2.603	2.592	0,02	-0,33	-0,08	-0,13
La Figuera	165	146	141	135	-2,42	-0,69	-0,87	-1,33
Gratallops	311	301	270	246	-0,65	-2,15	-1,84	-1,55
Els Guiamets	295	309	305	294	0,93	-0,26	-0,73	-0,02
El Lloar	218	202	168	138	-1,51	-3,62	-3,86	-3,00
Margalef	209	167	165	148	-4,39	-0,24	-2,15	-2,27
Marçà	619	637	610	574	0,57	-0,86	-1,21	-0,50
El Masroig	604	601	600	528	-0,10	-0,03	-2,52	-0,89
El Molar	418	358	348	324	-3,05	-0,57	-1,42	-1,68
La Morera de Montsant	164	180	188	187	1,88	0,87	-0,11	0,88
Poboleda	389	395	385	367	0,31	-0,51	-0,95	-0,39
Porrera	544	496	474	437	-1,83	-0,90	-1,61	-1,45
Pradell	328	294	279	266	-2,16	-1,04	-0,95	-1,39
La Torre de Fontaubella	96	82	77	79	-3,10	-1,25	0,51	-1,29
Torroja del Priorat	192	179	139	132	-1,39	-4,93	-1,03	-2,47
Ulldemolins	614	583	557	523	-1,03	-0,91	-1,25	-1,06
La Vilella Alta	178	147	140	136	-3,75	-0,97	-0,58	-1,78
La Vilella Baixa	328	194	194	163	-9,97	0,00	-3,42	-4,55
Total Priorat	11.202	10.529	10.180	9.613	-1,23	-0,67	-1,14	-1,01

(Quadre 2. Continuació)

Comarca	Població				Taxa creixement anual (%)			
	1975	1981	1986	1991	1975-81	1981-86	1986-91	1975-91
Ribera d'Ebre								
Ascó	1.714	2.037	1.847	1.708	3,51	-1,94	-1,55	-0,02
Benissanet	1.112	1.148	1.070	1.029	0,64	-1,40	-0,78	-0,52
Flix	5.002	5.009	5.003	5.025	0,03	-0,02	0,09	0,03
Garcia	692	638	604	567	-1,61	-1,09	-1,26	-1,32
Ginestar	1.020	948	938	884	-1,45	-0,21	-1,18	-0,95
Miravet	849	865	844	822	0,37	-0,49	-0,53	-0,22
Móra d'Ebre	3.853	4.332	4.253	4.425	2,37	-0,37	0,80	0,93
Móra la Nova	3.000	3.127	2.870	2.671	0,83	-1,70	-1,43	-0,77
La Palma d'Ebre	530	488	481	457	-1,64	-0,29	-1,02	-0,98
Rasquera	977	907	906	896	-1,48	-0,02	-0,22	-0,58
Riba-Roja d'Ebre	2.286	2.104	1.789	1.607	-1,65	-3,19	-2,12	-2,32
Tivissa	1.952	1.960	1.815	1.786	0,08	-1,53	-0,32	-0,59
La Torre de l'Espanyol	834	856	744	727	0,52	-2,77	-0,46	-0,91
Vinebre	506	565	486	451	2,23	-2,97	-1,48	-0,76
Total Ribera d'Ebre	24.327	24.984	23.650	23.055	0,53	-1,09	-0,51	-0,36

Comarca	Població				Taxa creixement anual (%)			
	1975	1981	1986	1991	1975-81	1981-86	1986-91	1975-91
Terra Alta								
Arnes	579	559	557	534	-0,70	-0,07	-0,84	-0,54
Batea	2.113	2.088	2.082	2.022	-0,24	-0,06	-0,58	-0,29
Bot	1.087	1.027	987	906	-1,13	-0,79	-1,70	-1,21
Caseres	329	338	343	343	0,54	0,29	0,00	0,28
Corbera d'Ebre	1.231	1.223	1.141	1.122	-0,13	-1,38	-0,34	0,62
La Fatarella	1.533	1.465	1.432	1.383	-0,90	-0,45	-0,69	-0,68
Gandesa	2.784	2.831	2.736	2.651	0,34	-0,68	-0,63	-0,33
Horta de Sant Joan	1.393	1.380	1.395	1.328	-0,19	0,22	-0,98	-0,32
El Pinell de Brai	1.256	1.280	1.244	1.170	0,38	-0,57	-1,22	-0,47
La Pobla de Massaluca	533	496	492	471	-1,43	-0,16	-0,87	-0,82
Prat de Comte	311	257	323	222	-3,74	-2,03	-0,88	-2,22
Vilalba dels Arcs	834	788	808	793	-1,13	0,50	-0,37	-0,34
Total Terra Alta	13.983	13.732	13.449	12.945	-0,36	-0,42	-0,76	-0,51

Font: CIDC i IEC: Padrons Municipals d'Habitants 1975 i 1986. Censos de 1981 i 1991. Elaboració pròpia.

Quadre 3
Indicadors d'estructura (1991)

Comarca	Grans grups d'edat (%)				Indicadors d'estructura				Masc. >65 anys
	Joves	Adults	Vells	> 75 anys	IV	ID	IDV	ICM	
Conca de Barberà	16,17	61,98	21,85	9,66	135,10	61,35	35,25	19,66	76,07
Barberà de la Conca	12,74	60,85	26,42	11,79	207,41	64,34	43,41	25,00	67,16
Blancafort	14,82	54,02	31,16	12,81	210,17	85,12	57,67	37,31	90,77
Conesa	8,26	53,72	38,02	19,01	460,00	86,15	70,77	4,35	64,29
L'Espluga de Francolí	17,63	61,33	21,04	10,72	119,37	63,06	34,31	21,36	66,23
Forès	6,67	45,00	48,33	15,00	725,00	122,22	107,41	0,00	81,25
Llorac	10,58	61,54	27,88	8,65	263,64	62,50	45,31	11,11	107,14
Montblanc	18,94	63,85	17,20	7,21	90,81	56,61	26,94	20,88	78,02
Passanant	9,28	57,22	33,51	13,92	361,11	74,77	58,56	16,00	124,14
Les Piles	20,15	61,19	18,66	9,70	92,59	63,41	30,49	16,00	108,33
Pira	11,90	60,77	27,33	11,90	229,73	64,55	44,97	13,33	66,67
Rocafort de Queralt	10,98	53,03	35,98	14,02	327,59	88,57	67,86	18,42	79,25
Santa Coloma de Queralt	15,19	62,50	22,31	9,37	146,89	60,01	35,71	18,69	73,39
Santa Perpètua de Gaià	14,81	60,19	25,00	8,33	168,75	66,15	41,54	26,32	107,69
Sarral	15,51	63,68	20,81	8,75	134,12	57,04	32,68	16,94	83,77
Savallà del Comtat	12,50	51,79	35,71	19,64	285,71	93,10	68,97	16,67	81,82
Senan	14,80	62,96	22,22	7,41	150,00	58,82	35,29	50,00	100,00
Solivella	11,78	58,06	30,15	15,99	255,95	72,22	51,93	18,66	67,97
Valleclara	10,00	57,00	33,00	13,00	330,00	75,44	57,89	20,00	94,12
Vilanova de Prades	13,58	51,23	35,19	17,28	259,09	95,18	68,67	16,67	62,86
Vilaverd	9,29	59,02	31,69	14,75	341,18	69,44	53,70	12,28	70,59
Vimbodí	13,35	65,90	20,75	7,59	155,48	51,73	31,48	13,00	94,02

Comarca	Grans grups d'edat (%)				Indicadors d'estructura				Masc. >65 anys
	Joves	Adults	Vells	> 75 anys	IV	ID	IDV	ICM	
Priorat	13,85	60,44	25,71	11,72	185,56	65,46	42,54	19,02	77,17
Arbolí	10,87	68,12	21,01	6,52	193,33	46,81	30,85	10,34	81,25
Bellmunt del Priorat	11,82	59,11	29,07	13,10	245,95	69,19	49,19	14,29	78,43
La Bisbal de Falset	10,15	61,28	28,57	12,78	281,48	63,19	46,63	15,38	94,87
Cabacés	15,06	54,83	30,11	13,07	200,00	82,38	54,92	13,56	89,29
Capçanes	19,04	50,12	30,84	13,49	162,03	99,52	61,54	27,03	77,78
Cornudella de Montsant	11,09	62,43	26,49	12,49	238,95	60,19	42,43	15,00	89,17
Falset	17,74	62,39	19,87	8,31	111,98	60,29	31,85	24,58	67,43
La Figuera	10,37	56,30	33,33	13,33	321,43	77,63	59,21	30,77	95,65
Gratallops	14,63	60,57	24,80	14,63	169,44	65,10	40,94	14,29	79,41
Els Guiamets	18,03	62,59	19,39	8,84	107,55	59,78	30,98	24,14	72,73
El Lloar	9,42	55,07	35,51	15,94	376,92	81,58	64,47	5,00	104,17
Margalef	10,20	59,18	30,61	12,24	300,00	68,97	51,72	9,09	80,00
Marçà	14,98	55,40	29,62	14,29	197,67	80,50	53,46	28,13	65,05
El Masroig	9,85	60,42	29,73	14,77	301,92	65,52	49,22	7,77	89,16
El Molar	11,73	56,48	31,79	16,05	271,05	77,05	56,28	20,34	74,58
La Morera de Montsant	7,49	71,66	20,86	10,16	278,57	39,55	29,10	6,38	69,57
Poboleda	12,30	58,20	29,51	15,30	240,00	71,83	50,70	14,71	80,00
Porrera	11,44	65,22	23,34	11,44	204,00	53,33	35,79	14,77	61,90
Pradell	13,16	62,78	24,06	9,77	182,86	59,28	38,32	14,52	93,94
La Torre de Fontaubella	3,80	56,96	39,24	13,92	1.033,33	75,56	68,89	0,00	82,35
Torroja del Priorat	12,21	61,83	25,95	13,74	212,50	61,73	41,98	20,00	78,95
Ulldemolins	11,88	61,49	26,63	11,88	224,19	62,62	43,30	18,48	82,89
La Vilella Alta	13,24	61,03	25,74	10,29	194,44	63,86	42,17	19,23	52,17
La Vilella Baixa	9,26	54,94	35,80	17,90	386,67	82,02	65,17	15,38	70,59

(Quadre 3. Continuació)

Comarca	Grans grups d'edat (%)				Indicadors d'estructura				Masc. >65 anys
	Ribera d'Ebre		Joves Adults	Vells > 75 anys	IV	ID	IDV	ICM	
Ascó	20,61	58,49	20,90	8,63	101,42	79,98	35,74	22,91	78,89
Benissanet	17,04	58,42	24,54	12,66	144,00	71,17	42,00	19,52	82,61
Flix	18,72	64,82	16,46	6,96	87,97	54,27	25,40	22,09	79,57
Garcia	13,60	60,60	25,80	11,31	189,61	65,01	42,57	10,81	69,77
Ginestar	12,81	57,71	29,48	13,49	230,09	73,28	51,08	13,46	83,10
Miravet	14,60	57,42	27,98	12,41	191,67	74,15	48,73	20,67	84,00
Móra d'Ebre	18,89	64,37	16,74	7,04	88,62	55,36	26,01	22,12	68,56
Móra la Nova	19,14	63,60	17,26	7,09	90,20	57,23	27,14	21,23	70,37
La Palma d'Ebre	9,85	63,89	26,26	12,25	266,67	56,51	41,10	10,68	76,47
Rasquera	14,40	58,71	26,90	11,05	186,82	70,34	45,82	23,38	88,28
Riba-Roja d'Ebre	15,69	61,52	22,79	8,72	145,24	62,55	37,04	21,98	96,77
Tivissa	16,24	58,40	25,36	9,80	156,21	71,24	43,43	22,60	81,93
La Torre de l'Espanyol	12,79	58,73	28,47	14,17	222,58	70,26	48,48	19,18	88,18
Vinebre	18,18	56,54	25,28	9,98	139,02	76,86	44,71	23,46	86,89
Total Ribera d'Ebre	17,42	61,86	20,72	8,81	118,95	61,66	33,50	21,14	79,29

Comarca	Grans grups d'edat (%)				Indicadors d'estructura				Masc. >65 anys
	Terra Alta		Joves Adults	Vells > 75 anys	IV	ID	IDV	ICM	
Arnes	11,61	59,93	28,46	13,11	245,16	66,88	47,50	22,34	92,41
Batea	15,43	61,08	23,49	9,45	152,24	63,72	38,46	18,05	97,10
Bot	12,25	61,37	26,38	9,93	215,32	62,95	42,99	15,76	81,06
Caseres	15,16	55,39	29,45	16,03	194,23	80,53	53,16	22,22	87,04
Corbera d'Ebre	13,95	61,36	24,69	10,20	176,92	62,97	40,23	23,18	90,34
La Fatarella	12,00	63,99	24,01	9,91	200,00	56,27	37,51	11,70	91,91
Gandesa	17,76	63,66	18,59	7,97	104,68	57,09	29,20	25,05	70,24
Horta de Sant Joan	14,18	60,86	24,96	10,71	176,06	64,31	41,02	18,04	91,33
El Pinell de Brai	16,51	63,30	20,19	9,32	122,28	57,97	31,89	18,55	87,30
La Pobla de Massaluca	10,19	62,00	27,81	8,92	272,92	61,30	44,86	13,68	95,52
Prat de Comte	7,66	57,66	34,68	21,62	452,94	73,44	60,16	10,53	60,42
Vilalba dels Arcs	14,25	60,91	24,84	10,72	174,34	64,18	40,79	25,19	89,42
Total Terra Alta	14,60	61,91	23,50	10,00	160,96	61,53	37,95	19,59	86,33

Font: IEC: Cens 1991. Elaboració pròpia.

IV = Índex de Vellesa ID = Índex de Dependència IDV = Índex de Dependència Vells ICM = Índex de Càrrega Maternal
MASC. > 65 anys = Relació de masculinitat (> 65 anys)

Quadre 4
Indicadors d'estructura segons grandària de la població (1991)

Comarca	Grans grups d'edat (%)				Indicadors Sintètics				Masculinitat
Conca de Barberà	Joves	Adults	Vells	> 75 anys	IV	ID	IDV	ICM	> 65 anys
< 500 habitants	12,09	57,19	30,72	13,18	254,09	74,85	53,17	19,62	80,29
500-2.000 habitants	13,92	63,18	22,89	9,98	164,40	58,27	36,23	15,96	81,70
2.000-5.000 habitants	16,62	61,81	21,57	10,16	129,77	61,79	34,90	20,24	69,22
> 5.000 habitants	18,94	63,85	17,20	7,21	90,81	56,61	26,94	20,88	78,02

Comarca	Grans grups d'edat (%)				Indicadors Sintètics				Masculinitat
Priorat	Joves	Adults	Vells	> 75 anys	IV	ID	IDV	ICM	> 65 anys
< habitants	12,71	59,47	27,82	12,82	218,92	68,16	46,79	16,34	79,12
500-2.000 habitants	11,89	60,18	27,93	13,26	234,92	66,18	46,42	16,85	81,41
2.000-5.000 habitants	17,74	62,39	19,87	8,31	111,98	60,29	31,85	24,58	67,43

Comarca	Grans grups d'edat (%)				Indicadors Sintètics				Masculinitat
Ribera d'Ebre	Joves	Adults	Vells	> 75 anys	IV	ID	IDV	ICM	> 65 anys
< 500 habitants	13,99	60,24	25,77	11,12	184,25	66,00	42,78	16,30	81,40
500-2.000 habitants	15,98	58,95	25,07	10,77	156,94	69,63	42,53	20,49	84,23
2.000-5.000 habitants	18,98	64,08	16,94	7,06	89,22	56,06	26,43	21,79	69,25
> 5.000 habitants	18,72	64,82	16,46	6,96	87,97	54,27	25,40	22,09	79,57

Comarca	Grans grups d'edat (%)				Indicadors Sintètics				Masculinitat
Terra Alta	Joves	Adults	Vells	> 75 anys	IV	ID	IDV	ICM	> 65 anys
< 500 habitants	11,29	58,88	29,83	14,00	264,10	69,84	50,66	15,82	82,84
500-2.000 habitants	13,68	61,93	24,39	10,33	178,26	61,47	39,38	18,37	89,16
2.000-5.000 habitants	16,75	62,54	20,71	8,61	123,66	59,90	33,12	22,12	82,45

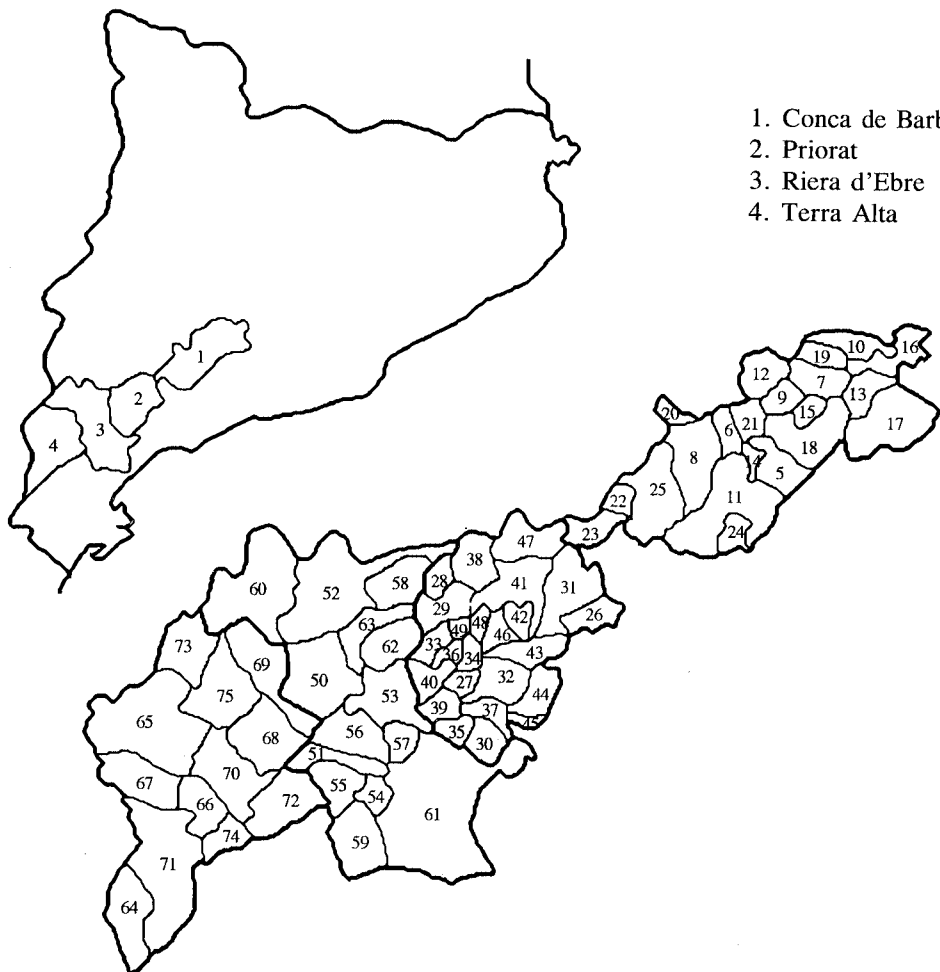
Total	Grans grups d'edat (%)				Indicadors Sintètics				Masculinitat
Comarques	Joves	Adults	Vells	> 75 anys	IV	ID	IDV	ICM	> 65 anys
< 500 habitants	12,49	58,79	28,73	12,90	230,03	70,11	48,87	17,18	80,20
500-2.000 habitants	14,52	60,61	24,86	10,79	171,19	64,99	41,02	18,79	85,05
2.000-5.000 habitants	17,61	62,83	19,56	8,50	111,06	59,15	31,12	21,76	72,01
> 5.000 habitants	18,84	64,30	16,86	7,09	89,49	55,51	26,22	21,43	78,72

Font: IEC: Cens de Població, 1991. Elaboració pròpia.

Mapa 1

Identificació dels municipis

1. Conca de Barberà
2. Priorat
3. Riera d'Ebre
4. Terra Alta

CONCA DE BARBERÀ

5. Barberà de la Conca
6. Blancafort
7. Conesa
8. L'Espuga de Francolí
9. Forès
10. Llorac
11. Montblanc
12. Passanant
13. Les Piles de Gaia
14. Pira
15. Rocafort de Queralt
16. Santa Coloma de Queralt
17. Santa Perpètua de Queralt
18. Sarraí
19. Savallà del Comtat
20. Senan
21. Solivella
22. Valclara
23. Vilanova de Prades
24. Vilaverd
25. Vimbodí

PRIORAT

26. Arbolí
27. Bellmunt del Priorat
28. La Bisbal de Falset
29. Cabassers
30. Capçanes
31. Cornudella del Montsant
32. Falset
33. La Figuera de Falset
34. Gratallops
35. Els Guiamets
36. El Lloar
37. Marçà
38. Margalef
39. El Masroig
40. El Molar
41. La Morera de Montsant
42. Poboleda
43. Porrera
44. Pradell
45. La Torre de Fontaubella
46. Torroja del Priorat
47. Ulldemolins
48. La Vilella Alta
49. La Vilella Baixa

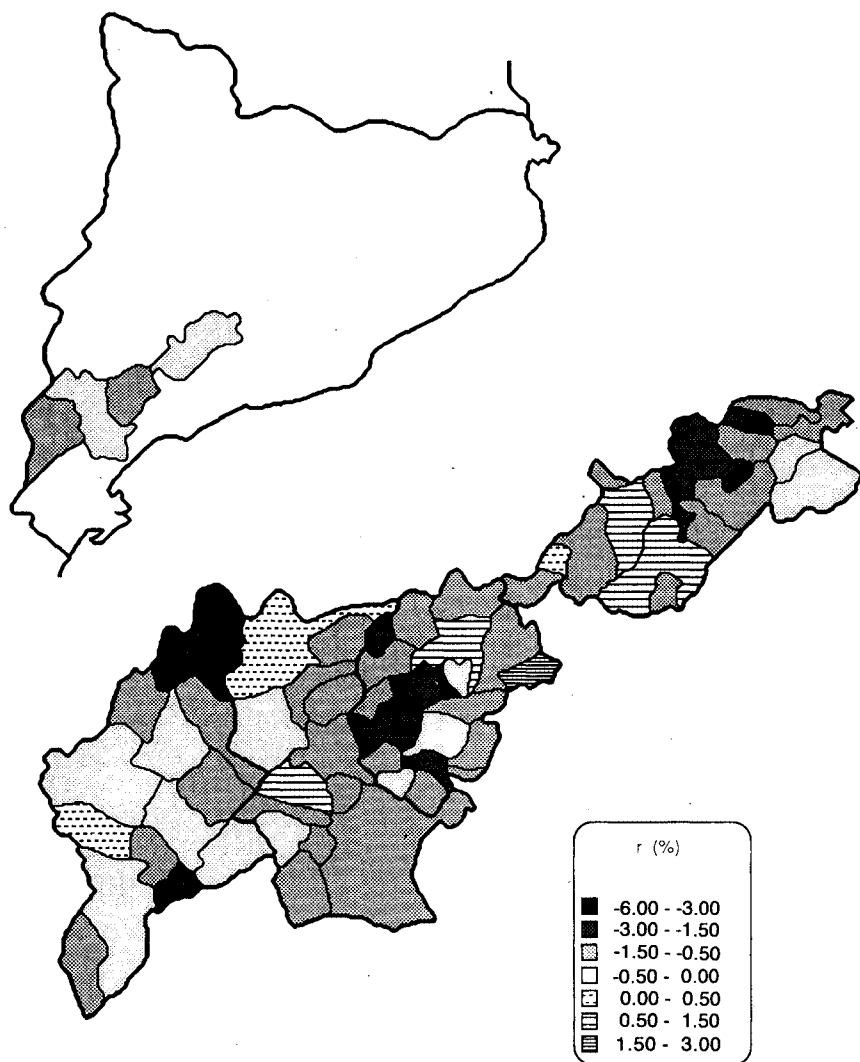
RIBERA D'EBRE

50. Ascó
51. Benissanet
52. Flix
53. Garcia
54. Ginestar
55. Miravet
56. Móra d'Ebre
57. Móra la Nova
58. La Palma d'Ebre
59. Rasquera
60. Riba-Roja d'Ebre
61. Tivissa
62. La Torre de l'Espanyol
63. VINEBRE

TERRA ALTA

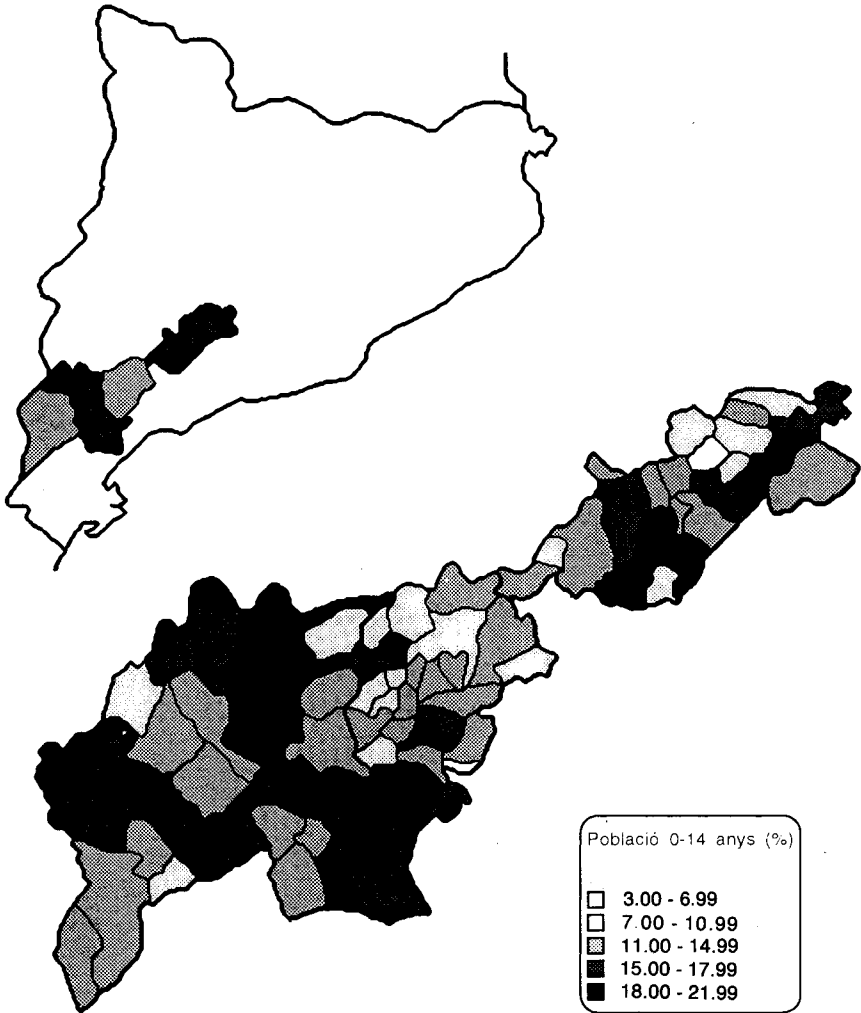
64. Arnes
65. Batea
66. Bot
67. Caseres
68. Corbera d'Ebre
69. La Fatarella
70. Gandesa
71. Horta de Sant Joan
72. Pinell de Brai
73. La Pobla de Massaluca
74. Prat de Comte
75. Vilalba dels Arcs

Mapa 2
Taxa de creixement anual acumulatiu (%)
1975-91

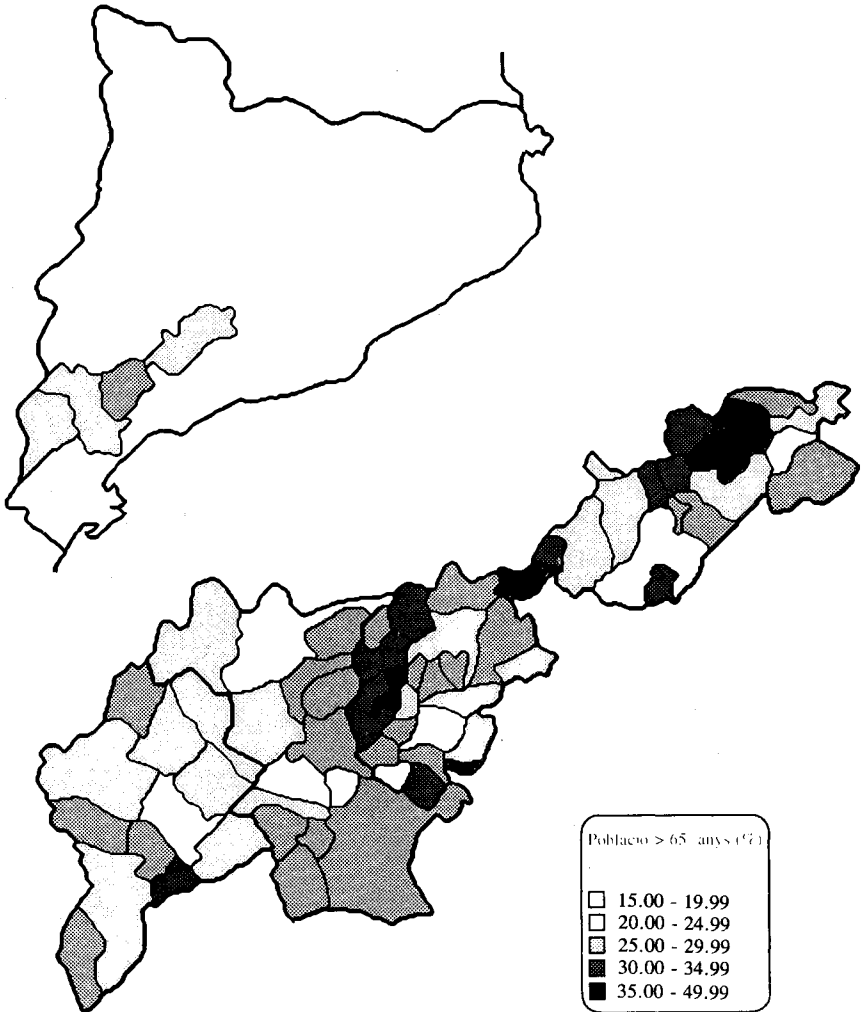
Font: CIDC i IEC: Padró del 1975 i Cens de població del 1991. Elaboració pròpia.

Mapa 3
Població jove (%)
1991

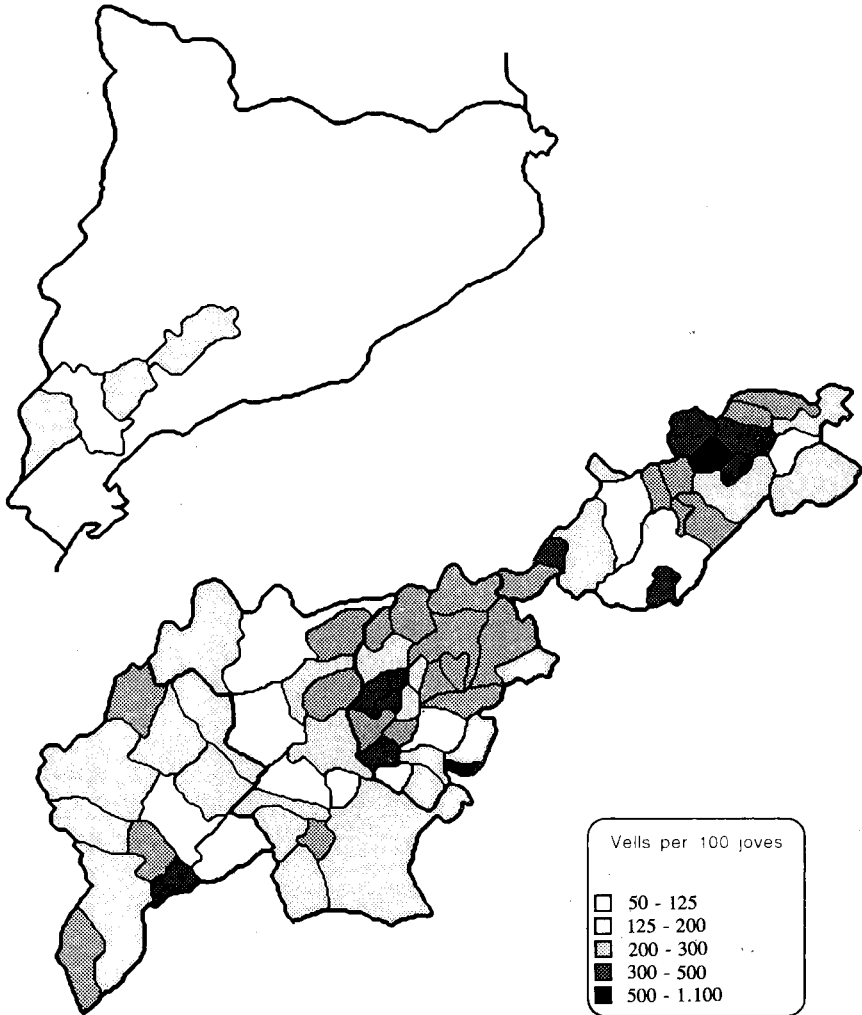
Font: IEC: Cens de població, 1991. Elaboració pròpia.

Mapa 4
Població Vella (%)
1991

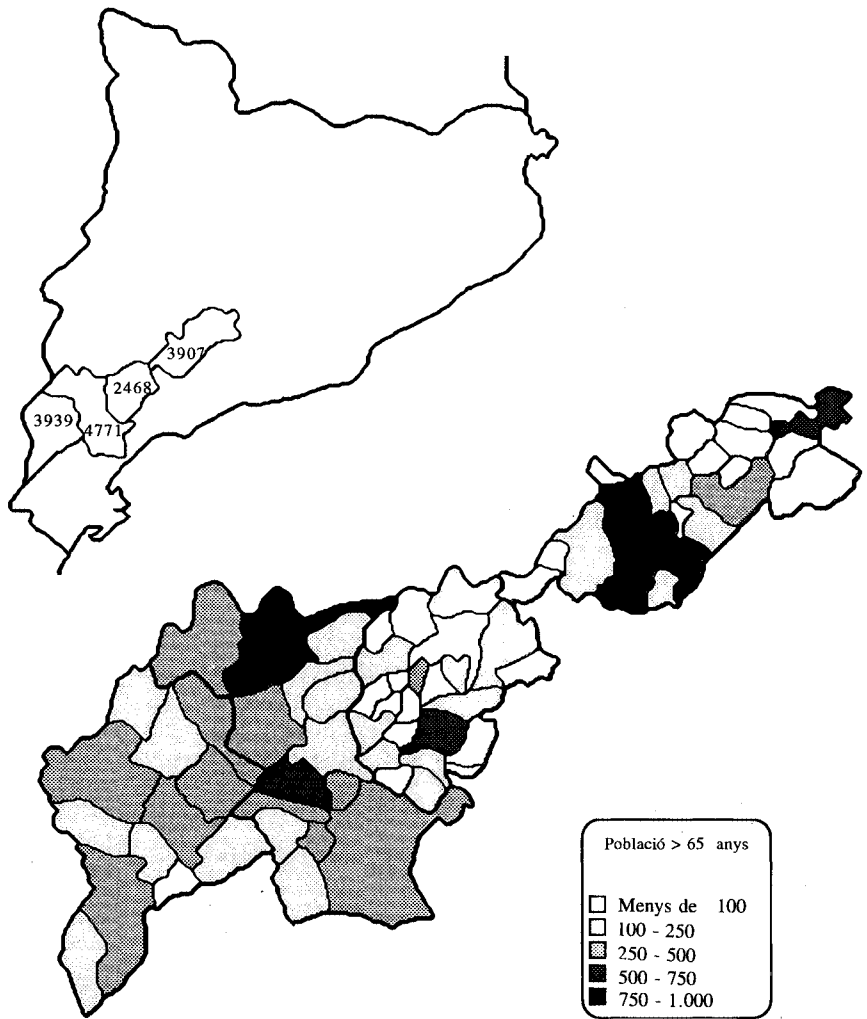
Font: IEC: Cens de població, 1991. Elaboració pròpia.

Mapa 5
Índex de vellesa
1991

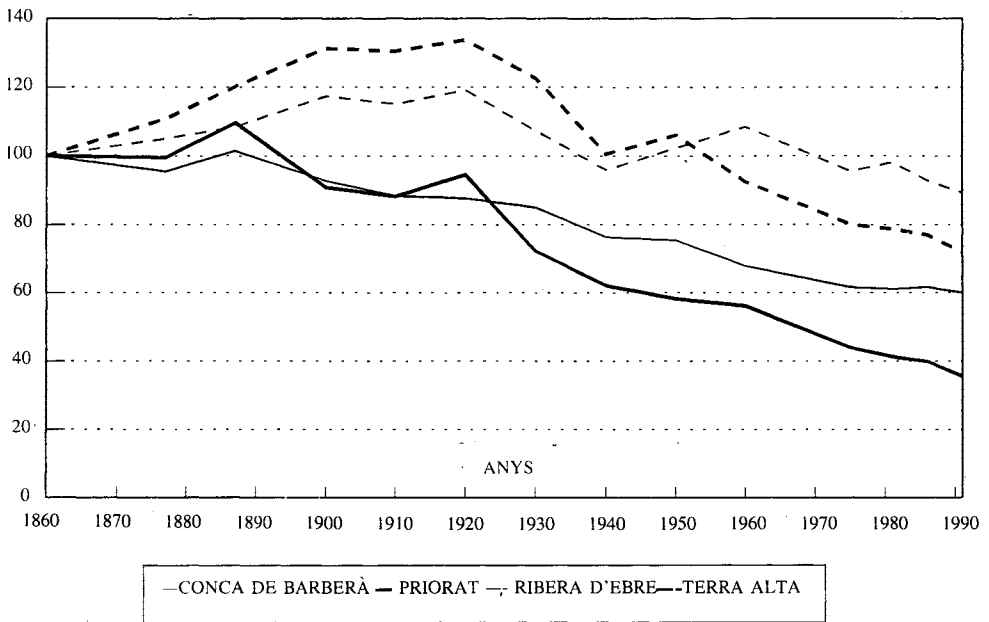
Font: IEC: Cens de població, 1991. Elaboració pròpia.

Mapa 6
Població total vella
1991

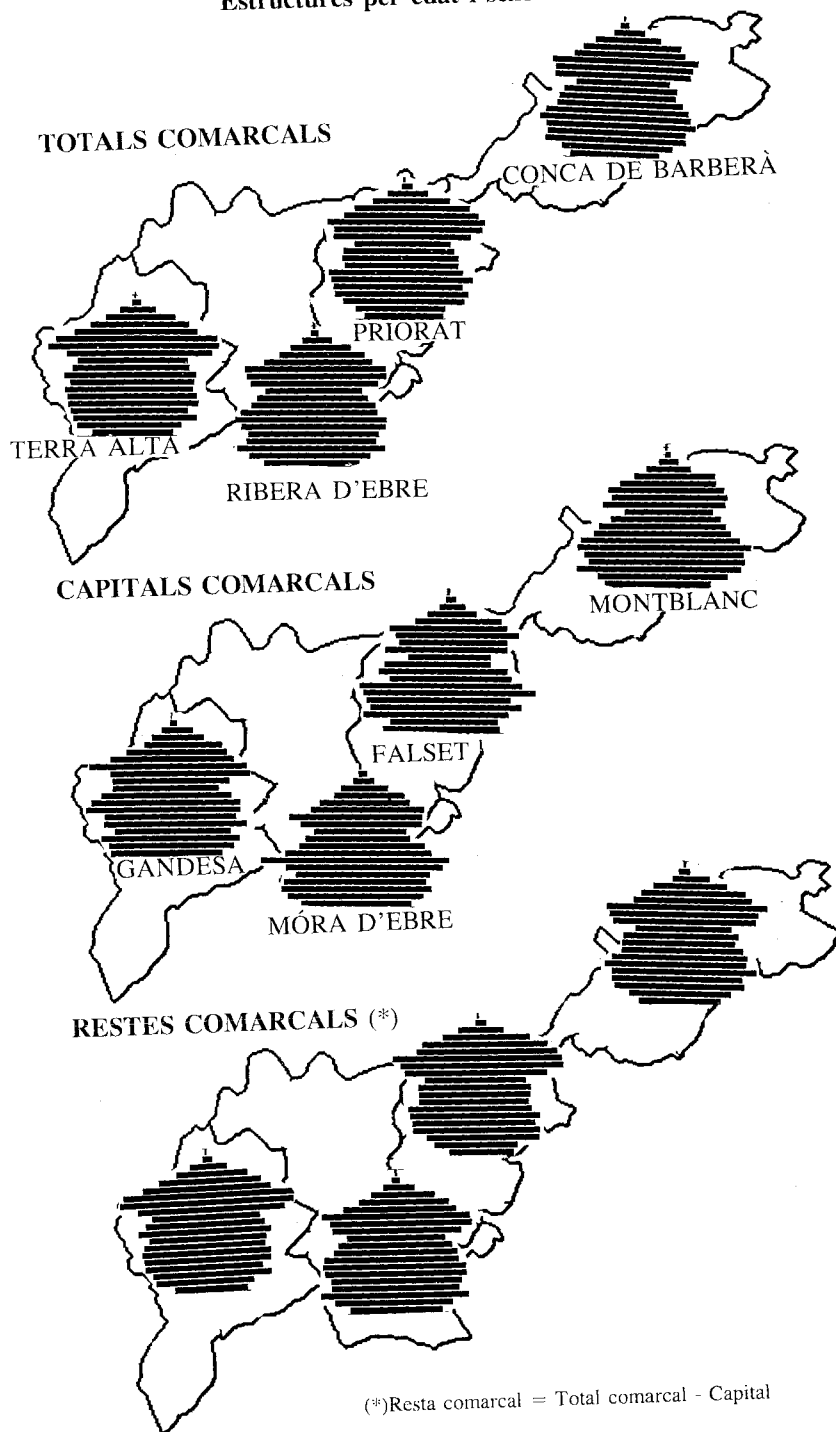
Font: IEC: Cens de població, 1991. Elaboració pròpia.

Figura 1
Evolució de la població 1860-1991
(1860=100)

Font: J. Iglésies, Censos i Padrons. Elaboració pròpia.

Figura 2
Estructures per edat i sexe 1991

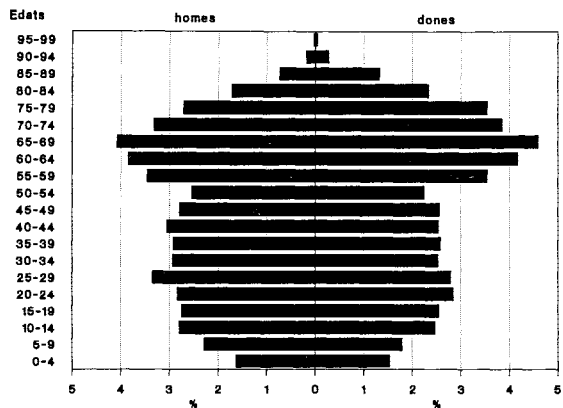

Font: IEC: Cens de Població, 1991. Elaboració pròpia.

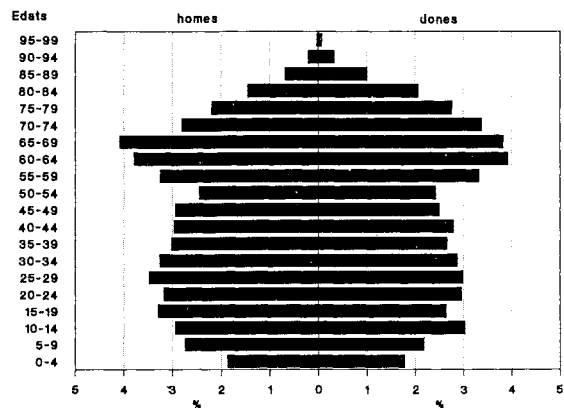

Figura 3

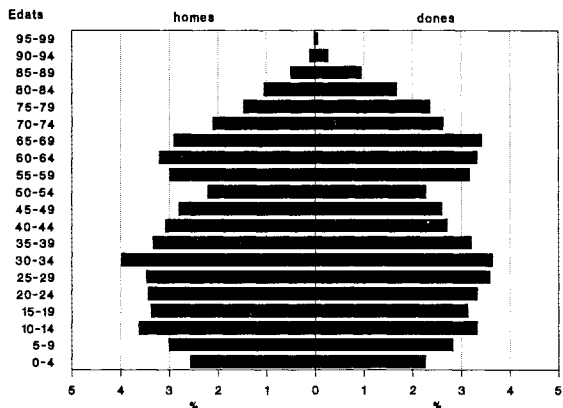
ESTRUCTURA PER EDAT I SEXE
Municipis < 500 Habs. 1991

ESTRUCTURA PER EDAT I SEXE
Municipis 500-2000 Habs. 1991

ESTRUCTURA PER EDAT I SEXE
Municipis 2000-5000 Habs. 1991

ESTRUCTURA PER EDAT I SEXE
Municipis > 5000 Habs. 1991

